- 52385

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 01.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

Türkiye genelinde küresel iklim krizinin tetiklediği kuraklık, yetersiz yağışlar ve tarımsal sulamada sürdürülen vahşi (salma) sulama yöntemleri, yeraltı ve yüzeysel su kaynaklarımızı tükenme noktasına getirmiştir. Başta Türkiye'nin tahıl ambarı konumundaki Konya Kapalı Havzası olmak üzere, İç Anadolu, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu havzalarında yer altı su seviyeleri her yıl metrelerce derine çekilmektedir.

Aşırı ve kontrolsüz yer altı suyu çekimi neticesinde yalnızca Konya Ovası'nda değil; Karaman, Aksaray, Niğde, Eskişehir, Şanlıurfa ve Batman'a kadar yayılan geniş bir coğrafyada sayısı 3 bini aşan devasa obruklar oluşmuştur. Oluşan obruklar tarım arazilerini, yerleşim yerlerini, sanayi tesislerini ve karayollarını yutma tehlikesi yaratan bir jeolojik afete dönüşmüştür. Havzalarda kayıtlı ve ruhsatlı kuyuların yanı sıra yüz binlerle ifade edilen kaçak ve denetimsiz sondaj kuyusunun bulunması su bütçesinin kontrolünü imkânsız kılmaktadır.

Öte yandan, Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından işletilen açık beton sulama kanallarında buharlaşma ve sızma sebebiyle suyun yüzde 40 ila 50'si tarlaya ulaşmadan kaybolmaktadır. Açık sulama şebekelerinin acilen kapalı devre, borulu ve basınçlı damla sulama altyapısına dönüştürülmesi hayati bir zorunluluktur.

Bu çerçevede;

1. 2026 yılı sonu itibarıyla Türkiye genelinde havzalar bazında yer altı su seviyelerindeki yıllık ortalama çekilme miktarı kaç metredir? Yer altı su rezervlerinin kritik emniyetli seviyenin altına düştüğü havzalar hangileridir?
2. Türkiye genelinde ve özellikle Konya Kapalı Havzası'nda tespit edilen toplam ruhsatlı ve ruhsatsız (kaçak) tarımsal sulama kuyusu sayısı kaçtır? Kaçak kuyuların kayıt altına alınması, ölçüm sayaçları takılması ve su tahsislerinin kontrolü için uygulanan denetimler nelerdir?

3. Son 3 yılda obruk oluşumu tespit edilen toplam nokta sayısı kaçtır? Obruk riski taşıyan tarım arazileri ve yerleşim alanları için AFAD ve Maden Tetkik ve Arama (MTA) ile ortaklaşa hazırlanan bir 'Ulusal Obruk Tehlike ve Eylem Planı' bulunmakta mıdır?
4. DSİ Genel Müdürlüğü bünyesinde faal olan açık kanal sulama şebekelerinin toplam uzunluğu nedir? Bu şebekelerin kapalı devre basınçlı borulu sulama sistemine dönüştürülme oranı yüzde kaçtır?
5. Su kısıtı bulunan kurak havzalarda çok su tüketen mısır, şeker pancarı ve yonca gibi ürünler yerine az su tüketen baklagil, arpa ve kuraklığa dayanıklı yem bitkilerinin ekimini teşvik edecek ürün bazlı ilave su sübvansiyonu ödemesi yapılması planlanmakta mıdır?